

De Vergulde Swaen

Mededelingenkrant

Jaargang 4 nr. 3

015

mei 2007

Verleden dat herleeft, is altijd toekomst.

Oudheidkamer "De Vergulde Swaen"

Rotterdamseweg 53 - 55

tel. 078-612 5681

www.swaen.org

tevens Secretariaat Historische Vereniging Zwijndrecht

Historische herkenning, hoe vaak nog?

Onlangs zat ik bij iemand oude foto's te kijken. Een bepaalde foto toonde een aantal mensen op het bordes van het gemeentehuis aan het Raadhuisplein. Hé, dat is bekend, was het eerste wat door me heen ging. Herkenning. Maar niet alleen dat. Ook een verbondenheid met de mensen die daar stonden. Ook ik heb daar gestaan. Die plek is er nog. Ik zag beelden voor me uit het verleden. Een leeg bordes. Minister Kan. Burgemeester Äckerlin die een defilé afneemt. Maar ook burgemeester Jansen Manenschijn met mensen van het verzet. Het politiekorps. Het gemeentepersoneel. Bruidsparen. Heel veel bruidsparen. Hoeveel mensen zullen niet dezelfde gevoelens hebben bij het zien van die beelden? Herkenning. Verbondenheid. Een gevoel met het verleden. Een gevoel van thuiszijn. Dit gebeurde hier vroeger, en het is er nog. Er 'gebeurt' daar nog steeds.

Ik ging na hoeveel van die plekken met historische verbondenheid er nog zijn in Zwijndrecht. Weinig. Heel weinig. Zijn we nog wel trots op onze plaats, op ons Zwijndrecht, wanneer we blijven doorgaan met het uitwissen van het verleden ?

Marcel Deelen

Stijkkamer herstijld

De pronkkamer van De Vergulde Swaen is op 10 mei plechtig heropend. Reden was de opknapbeurt die de kamer heeft ondergaan. Sinds de opening van de oudheidkamer in december 2001 was de kamer aangekleed en ingericht met de spullen die uit het Museum op Zolder kwamen. Behang en gordijnen waren gekozen op ouderwetse uitstraling en de kleuren van de schouw, de panelen en de raamluiken waren gebaseerd op de authentieke kleuren van omstreeks 1850. Gaandeweg kwam de kamer steeds voller te staan met weliswaar passende dingen, maar die uiteindelijk toch een vol en rommelig beeld vormden.

Begin dit jaar besloot het bestuur de kamer te herinrichten omdat de luiken sowieso aan een verfbeurt toe waren. En passant zou dan ook het plafond worden geverfd in een oorspronkelijkere tint, zou het behang worden vervangen door nog stijlvoller, werd al het verfwerk overgedaan en werden de voorwerpen schoongemaakt en herschikt. Het resultaat ? Alleszins de moeite waard. Een stijlvolle en voorname kamer met een sfeer van rond 1900.

De technische dienst en de kunst- en inrichtingscommissie hebben alle zeilen bijgezet om deze ruimte van De Vergulde Swaen tot een aangename en ook voorname kamer te maken waarin veel van oud-Zwijndrecht is terug te vinden.

Het donkerrode behang in twee stijlen geeft de kamer een warme en deftige uitstraling. Hoewel het niet de inrichting is van een doorsnee tuindersfamilie van honderd jaar geleden, is de kamer wel representatief voor Zwijndrecht van rond 1900. Speciaal is gelet op ouderwetse details zoals schilderijen en klok die net iets hoger hangen dan we tegenwoordig gewend zijn.

Verder zijn delftsblauwe borden opgehangen die betrekking hebben op landbouw en seizoenen. En weer de olielamp uit boerderij Develstein.

- Lees verder op pag. 3 -

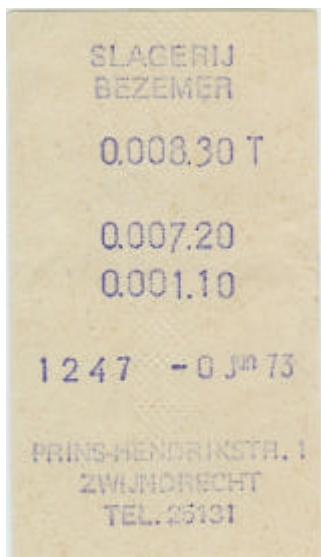
Interesseavonden

Elke derde dinsdagavond van de maand is vanaf een uur of zeven De Vergulde Swaen geopend en kan men er terecht om meer te doen met of te weten te komen over genealogie, archeologie, restauratie of onderzoek. Of om gewoon eens gezellig bij te praten in de gelagkamer.

Ledenwerf-actie

Denkt u nog aan het werven van nieuwe leden? Zo'n kans op een prachtig kunstboek over Clement Bezemer laat u toch niet lopen?

Wie meer aanmeldingsformulieren nodig heeft (meer kans!) wendt zich even tot het secretariaat.

Aanwinsten

Bijzondere aanwinsten in de afgelopen drie maanden zijn een volledige documentatie inclusief diverse bezwaarschriften tegen de tunnelaanleg en de dijkverbreding, een bevrijdingsrok, en een liedboekje van eind 18^e eeuw getiteld 'De Zingende Zwaan'.

Een bijzondere aanwinst trof Marcel Deelen aan in een dordtse winkel voor

oude boeken: een boekje uit de serie 'De Reformatie, tijdschrift ter bevordering van Gods Koninkrijk in Nederland' uit 1844, met achterin de volgende aankondiging:

Bij J. Boden, te Zwijndrecht, is van de pers gekomen en alom verkrijgbaar gesteld:

VERHANDELING OVER DE VERLOSSING, door L.G. JAMES, Predikant bij de Waalsche Gemeente te Breda. Uit het Fransch vertaald door D. VAN WIJNGAARDEN, Predikant bij de Hervormde Gemeente van Zwijndrecht f-.45.

[Ds. van Wijngaarden was hier predikant van 1842 tot 1849 waarna hij naar Nieuwe Tonge vertrok. Hij was de laatste bewoner van de oude pastorie die na zijn vertrek werd afgebroken en vervangen door wat we nu kennen als Rotterdamseweg 38.]

Voor alle duidelijkheid: slechts enkele aanwinsten / schenkingen worden genoemd, niet alles wat we ontvangen.

Jonge beuk bij Villa Los

Vorige keer berichtten wij u over het verdwijnen van de monumentale beuk voor Villa Los aan de Rotterdamseweg. Op 18 april werd er – hoe toekomstgericht – een nieuwe beuk geplant ter vervanging van de oude boom. Er wordt gelukkig een traditie in ere gehouden.

Aanbieding

In 1994 bestond Voetbalvereniging Zwijndrecht 75 jaar. Ter gelegenheid van dat jubileum werd een mooi boekwerkje uitgegeven, dat destijds Hfl. 7,50 kostte (groot formaat, 64 pagina's).

Er is nog een tiental beschikbaar. Wie interesse heeft, ze liggen bij de balie van De Vergulde Swaen en kosten slechts €3,50.

Nog een aardige aanbieding: we mogen van de schenker een trapnaaimachine uit de collectie verkopen (is dubbel). Geïnteresseerden kunnen het exemplaar bekijken in de gang.

Vervulde Swaen bridge-drive

Op 3 februari is voor de tweede keer een bridge-drive gehouden voor vrijwilligers en hun introducés. In 2005 was al eens eerder een soortgelijke avond en op verzoek van een aantal 'Swaeners' heeft Adrie Busink dit initiatief nieuw leven ingeblazen.

Onder toezicht van wedstrijdleider Piet van Weenen hebben 14 paren onder het genot van drankjes en de bekende hapjes hun krachten gemeten.

Na het optrekken van de kruiddampen werden de prijzen als volgt verdeeld:

1^e Edith Heemskerk en Piet van Weenen

2^e Joke en Hans Wendt

3^e Suze en Freek Irik

De sfeer was weer buitengewoon ontspannen en menigeen zal uitkijken naar een vervolg.

Gelezen

In 1961 verscheen het boek *The Death and Life of Great American Cities* van Jane Jacobs. In dit boek over stedelijke planning en economie bestreed de schrijfster de wellicht goedbedoelde kaalslag die modernistische stadsplanners overal aanrichtten. Een stad is een levend organisme, stelde Jane, dat je vooral met rust moet laten. Grote invalswegen lossen files niet op, maar vergroten ze alleen. Terwijl brede voetpaden leiden tot reëel sociaal leven, sociale controle en dus veiligheid.

Jane werd aanvankelijk niet serieus genomen, want ze had nauwelijks haar middelbare school afgemaakt. Als inwoner van New York had ze echter gezien wat de planners hadden aangericht in bepaalde buurten en ze was dan ook zelf resoluut en met succes in verzet gegaan toen die dat in haar buurt (Greenwich Village) wilden overdoen.

In Dordrecht is men bijtijds tot inkeer gekomen hetgeen de stad bewaarde voor een complete ontzieling. In Zwijndrecht kunnen we slechts hoofdschuddend terugkijken en hopelijk lering trekken uit het verleden.

Marcel Deelen

Wie is het jubilerende echtpaar op de pagina hiernaast?

Tot nog toe niet herkend.....

- vervolg pag. 1 -

De kasten tonen enkele bijzondere curiositeiten als zeer oude blikken, antieke camera's, originele hoeden en klederdrachtmutsen, oud speelgoed, wat voorwerpen uit de bezettingstijd, en voorwerpen die betrekking hebben op de veiling en uit de historie van Zwijndrecht. Onder dit laatste kan worden verstaan pillendoosjes en medicijnflesjes van apotheek en artsen, glaswerk, lakstempels, theelepeltjes, spaarpotten, opschrijfboekjes, eigenlijk te veel om op te noemen.

Bij binnenkomst vallen de portretten op van Wilhelmina en Hendrik uit 1910 alsmede foto's van Cornelis en Henk van

Schaardenburg, en bij het verlaten van de kamer twee schilderijen van Clement Bezemer.

Bijzonder is nog steeds de foto van Cornelis Johannes Los (1841-1919), die wethouder was ten tijde van burgemeester De Bruïne en wiens huiskamer dit was. Zijn kleindochters wonen naast de oudheidkamer.

Verder zijn de burgemeesterszetel uit het raadhuis aan het Veerplein en de in 1930 al exclusieve en kostbare grammofoon opvallende meubelstukken.

De meubels zijn zodanig herschikt dat tijdens de jaarlijkse Wintervoorleesavonden meer ruimte is voor toehoorders.

Veel aandacht voor Zwijndrecht tijdens eerste Regiodag

Op zaterdag 24 maart vond de eerste Regiodag plaats. De middag in Het Hof werd georganiseerd door Stadsarchief Dordrecht / DiEP en is bedoeld om cultuurhistorische organisaties in de regio in contact met elkaar te brengen en om nader kennis te maken met de geschiedenis van de regio. Zwijndrecht stond die middag goed in de belangstelling: eerder die dag was de nieuwste aanwinst van het stadsarchief onthuld (een aquarel van kasteel Meerdervoort door Aart Schouman (zie elders) waarbij uitgebreid werd stilgestaan bij deze zwijndrechtse afbeelding. Alexandre van den Berg hield een kort referaat over de opgraving op het eilandje van Develstein en Marcel Deelen vertelde iets over de stadsgalg die voor heel Zuid-Holland (en dus zeker voor de regio) van belang was. Aardig was dat de aanwezigen onder de indruk waren van de galgesteen, die echter De Vergulde Swaen niet uit is geweest: de aandacht ging uit naar een straatsteen die op weg naar Het Hof bij de Groenmarkt was meegenomen door de verteller, hetgeen overigens eerlijk is gezegd). Een onderdeel van de Regiodag was de Beheer & Behoudquiz. Marcel Deelen had daarbij het grootste aantal goede antwoorden en maakte van de gelegenheid gebruik door als prijs reproducties te vragen van de schilderijen van Meerdervoort door Aart Schouman. Binnenkort dus te zien in De Vergulde Swaen.

Exposities

Zwijndrecht door de lens van Elegant

Op 25 mei vindt de officiële opening plaats van de expositie met oude foto's van Fotohuis Elegant, dat vroeger aan de Ringdijk was gevestigd. De kleinzoon van de heer Jansen heeft alle beschikbaar

zijnde negatieven afgedrukt. Deze bijzondere tentoonstelling met foto's uit de periode 1931 – 1964, aangevuld met oude camera's en andere voorwerpen, is te zien tot medio oktober. Daarna wordt de zaal voor langere tijd ingericht met spullen die het leven in oud-Zwijndrecht tonen.

Colofon

“De Vergulde Swaen Mededelingenkrant” is een uitgave voor en door de leden van de Historische Vereniging en vrijwilligers die zich inzetten voor oudheidkamer De Vergulde Swaen en verschijnt vier keer per jaar.

Overname van tekst is alleen toegestaan met bronvermelding. Aan de publicaties in deze kran kunnen geen rechten worden ontleend.

ISSN: 1571 - 9766

Kopij voor volgende kran uiterlijk **15 augustus** inleveren.

Samenstelling: Marcel Deelen

Redactieadres: Rotterdamseweg 55, 3332 AC

E-mail: via www.swaen.org

Oplage: 600 exemplaren op A4-formaat.

Tekeningen Aart Schouman weer samen

Het Stadsarchief Dordrecht/ DiEP kocht onlangs een belangrijke tekening door de Dordtse kunstenaar Aart Schouman van de buitenplaats Meerdervoort in het huidige Zwijndrecht (1741).

Het is een gedetailleerde tekening in kleur van de gelijknamige buitenplaats in het buurtschap Meerdervoort, dat tegenwoordig in

de gemeente Zwijndrecht ligt. DiEP had al een tekening van Meerdervoort door Schouman in het archief. Ze horen duidelijk bij elkaar: de tekeningen tonen het huis van verschillende kanten en hebben hetzelfde formaat. Bovendien ze zijn enkel een jaar na elkaar vervaardigd: in 1740 en 1741.

Aart Schouman (1720-1792) is een leerling van de eveneens Dordtse schilders Adriaan van der Burgh en F. Greenwood, en ontwikkelde zich tot een degelijk en veelzijdig vakman. Hij schilderde behangsets, plafondstukken, portretten, wapens en vogels. Van zijn stads- en dorpsgezichten bevinden zich een groot aantal in de collecties van DiEP.

De buitenplaats Meerdervoort is gebouwd omstreeks 1723 en verving een kasteel van dezelfde naam dat uit de eerste helft van de veertiende eeuw dateerde. Dat was een echt ridderslot met torens, grachten en een ophaalbrug. Oorspronkelijk heette dat kasteel Cort-Ambacht van Swijndrecht. Rond 1550, na twee eeuwen, is het kasteel wat bouwvallig geworden en rond 1550 laat jonkheer Willem van Hoorion, heer van Meerdervoort, het verbouwen door op de oude fundamenten een kleiner gebouw neer te zetten. Waarschijnlijk is toen ook de massieve toegangspoort met de naam van het buiten en het wapen van de bewoner gebouwd, die te zien is op de Haagse tekening. Links zie je daarop het huis en Schouman stoffeerde de voorgrond met een paar koeien, symbolen van de Hollandse welvaart. De andere tekening van Schouman laat het erf en de voorkant van het buitenhuis zien. Rechts zie je een paar pauwen en links, bij het koetshuis, de drie zusjes Pompe van

Meerdervoort die touwtje springen met hun kinderjuffrouw. Als je goed kijkt, zijn voor de trapopgang met de grote tuinvazen de leuning te zien van het bruggetje over de oude slotgracht. Overigens, die slotgracht is het enige dat van Meerdervoort over is. In 1827 wordt het landgoed Meerdervoort openbaar geveild en gekocht door een Dordtse koopman. De volgende eigenaar, een Amsterdamse bankier, laat het huis in 1848 slopen.

